Tysvær kommune

Dato: 17.09.2026
Arkivsak-ID.: 26/2143
JournalpostID: 26/29277

Saksbehandler: Øzgur Bozyil
Kommunedirektør: Sigurd Eikje

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
048/26	Teknisk utvalg	01.10.2026
057/26	Formannskapet	14.10.2026
053/26	Kommunestyret	20.10.2026

Lokal forskrift - Vann- og avløpsgebyrer

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Tysvær kommunestyre vedtar forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune slik den er vedlagt saken.
2. Forskriften trer i kraft 1. januar 2027. Fra samme tidspunkt oppheves gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune.
3. Endelige gebyrsatser, intervaller og faktorer fastsettes av kommunestyret årlig ved behandlingen av gebyrregulativet og årsbudsjettet.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre språklige og redaksjonelle endringer før forskriften kunngjøres.

Teknisk utvalg 01.10.2026

Behandling:
Teknisk utvalg slutter seg enstemmig til kommunedirektøren sitt forslag til vedtak.

TEK - 048/26 Vedtak:
1. Tysvær kommunestyre vedtar forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune slik den er vedlagt saken.
2. Forskriften trer i kraft 1. januar 2027. Fra samme tidspunkt oppheves gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune.
3. Endelige gebyrsatser, intervaller og faktorer fastsettes av kommunestyret årlig ved behandlingen av gebyrregulativet og årsbudsjettet.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre språklige og redaksjonelle endringer før forskriften kunngjøres.

Formannskapet 14.10.2026

Behandling:
Formannskapet slutter seg enstemmig til kommunedirektørens forslag til vedtak.

FSK - 057/26 Vedtak:

1. Tysvær kommunestyre vedtar forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune slik den er vedlagt saken.
2. Forskriften trer i kraft 1. januar 2027. Fra samme tidspunkt oppheves gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune.
3. Endelige gebyrsatser, intervaller og faktorer fastsettes av kommunestyret årlig ved behandlingen av gebyrregulativet og årsbudsjettet.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre språklige og redaksjonelle endringer før forskriften kunngjøres.

Kommunestyret 20.10.2026

Behandling:
Åsmund Sandvik (FrP) la frem forslag om å utsette saken.

Utsettelsesforslaget fikk 7 stemmer (Rettedal (FrP), Sandvik (FrP), Hellerslien (FrP), Nesheim (FrP), Voraa (INP), Hop (INP) og Flengstad (SV)), og falt.

Formannskapets innstilling ble vedtatt med 27 mot 2 stemmer (Rettedal og Sandvik, FrP).

KST - 053/26 Vedtak:

1. Tysvær kommunestyre vedtar forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune slik den er vedlagt saken.
2. Forskriften trer i kraft 1. januar 2027. Fra samme tidspunkt oppheves gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr i Tysvær kommune.
3. Endelige gebyrsatser, intervaller og faktorer fastsettes av kommunestyret årlig ved behandlingen av gebyrregulativet og årsbudsjettet.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre språklige og redaksjonelle endringer før forskriften kunngjøres.

Saksutredning

Sammendrag

Forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr med tilhørende forslag til gebyrregulativ ble lagt ut på offentlig høring etter vedtak i teknisk utvalg 18. juni 2026. Teknisk utvalg ba samtidig om at forslag til gebyrsatser og intervaller skulle følge høringen.

Det kom høringsinnspill fra Haugaland Næringspark, NHO Reiseliv, Grindafjord Feriesenter AS og flere faste campingleietakere. Innspillene gjelder beregning av tilknytningsgebyr for store næringsbygg og abonnementsgebyr (fast del) for faste campingenheter.

Kommunedirektøren vurderer at høringsinnspillene ikke gir grunnlag for å endre hovedprinsippene i forskriften. Kommunedirektøren ser etter høringen at det er behov for å tydeliggjøre at abonnementsgebyr per campingenhet bare gjelder faste enheter som er tilkoblet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Det presiseres også at campingplassen fortsatt skal betale forbruksgebyr etter

målt forbruk. Den enkelte campingenheten skal ikke belastes med stipulert forbruk tilsvarende en bolig eller fritidsbolig.

Forskriften gir et tydeligere grunnlag for beregning og innkreving av vann- og avløpsgebyr. De viktigste endringene gjelder innføring av kategoribasert abonnementsgebyr for nærings- og kombinasjonseiendommer, tydeligere regulering av faste campingenheter og ny beregningsmåte for stipulert forbruk for boliger uten vannmåler. Kategoribasert abonnementsgebyr er en etablert modell for fordeling av den faste delen av årsgebyret.

Bakgrunn for saken

Tysvær kommune er etter lov om kommunale vass- og avløpsanlegg forpliktet til å ha en lokal forskrift som regulerer vann- og avløpsgebyrene. Forskriften fastsetter hvem som er gebyrpliktig, hvilke gebyrtyper kommunen kan kreve inn, og hvilke prinsipper som skal benyttes ved beregning av gebyrene.

Revisjonen av forskriften må også ses i sammenheng med politiske bestillinger knyttet til utviklingen i VA-gebyrene. Gjennom budsjettbehandlingen for 2024 og 2025 har kommunestyret bedt kommunedirektøren vurdere tiltak som kan bidra til mer rettferdig gebyrfordeling, styrket selvkostfinansiering og mer kostnadseffektiv drift i vann- og avløpssektoren.

Gjeldende forskrift er basert på tidligere regelverk og gir ikke tilstrekkelig klare rammer for dagens gebyrstruktur. Det har særlig vært behov for å tydeliggjøre beregningen av abonnementsgebyret for nærings- og kombinasjonseiendommer (jf. definisjon i forskriften), reguleringen av campingplasser og beregningen av stipulert forbruk for boliger uten vannmåler.

En gjennomgang av abonnementsgrunnlaget viser også at enkelte eiendommer og bruksenheter i dag ikke belastes i samsvar med den belastningen de representerer for det offentlige vann- og avløpssystemet. Forslaget til ny forskrift skal bidra til mer likebehandling mellom abonnentgruppene og en riktigere fordeling av kommunens faste kostnader. Et korrekt og fullstendig abonnementsgrunnlag vil samtidig styrke selvkostgrunnlaget for drift, vedlikehold og nødvendige tiltak på vann- og avløpsområdet, herunder arbeid med lekkasjer og innlekking.

Forslag til ny forskrift og tilhørende forslag til gebyrregulativ ble behandlet av teknisk utvalg 18. juni 2026. Teknisk utvalg vedtok enstemmig å legge dokumentene ut på offentlig høring og ba samtidig om at forslag til gebyrsatser og intervaller skulle følge høringen. Forslaget til gebyrregulativ som fulgte høringen inneholdt satser basert på kostnadsnivået i 2026. Intervaller og faktorer ble vist for å synliggjøre hvilke økonomiske konsekvenser den foreslåtte modellen kunne gi. Endelige satser for 2027 fastsettes av kommunestyret gjennom behandling av gebyrregulativ og årsbudsjett.

Saks- og faktaopplysninger

Selvkostprinsippet og oppbygging av årsgebyret
Vann- og avløpstjenestene finansieres gjennom gebyrer etter selvkostprinsippet. Det innebærer at de samlede gebyrinntektene ikke skal overstige kommunens nødvendige kostnader til drift, vedlikehold, fornyelse og kapitalkostnader knyttet til tjenestene. Selvkostprinsippet gjelder det samlede gebyrnivået, og kommunen må samtidig velge en saklig og forutsigbar modell for hvordan kostnadene fordeles mellom de ulike abonnentene.

Årsgebyret består av to deler: abonnementsgebyr (fast del) og forbruksgebyr (variabel del). Abonnementsgebyret skal bidra til å dekke kommunens faste kostnader knyttet til vann- og avløpstjenestene, herunder ledningsnett, vannverk, pumpestasjoner, renseanlegg, nødvendig beredskap og kapitalkostnader i form av avskrivninger og kalkulatoriske renter. Forbruksgebyret beregnes etter faktisk målt eller stipulert forbruk og skal dekke kostnader som varierer med bruken

av tjenestene. Abonnentene betaler normalt både abonnementsgebyr og forbruksgebyr for de tjenestene eiendommen er tilknyttet.

For enkelte abonnentgrupper kan abonnementsgebyret bestå av flere deler, blant annet kategoribasert gebyr og gebyr per bo- eller bruksenhet. Dette skal samlet bidra til en rettferdig fordeling av de faste kostnadene i vann- og avløpssystemet.

Viktige endringer i forskriften
For boliger og fritidsboliger videreføres abonnementsgebyr per boenhet. Forbruksgebyret beregnes etter målt forbruk der vannmåler er installert.

For boliger og fritidsboliger uten vannmåler foreslås det at forbruksgebyret beregnes ut fra et standardisert stipulert forbruk per boenhet. Dagens arealbaserte beregning videreføres ikke for denne gruppen. Årsaken er at kommunen ikke har et tilstrekkelig ensartet og pålitelig grunnlag for å bruke bruksareal fra matrikkelen. Dette gjelder særlig for eldre boliger. Det stipulerte forbruket fastsettes gjennom gebyrregulativet.

For nærings- og kombinasjonseiendommer foreslås det at abonnementsgebyret beregnes etter kategorier basert på målt forbruk fra foregående år. Kategorimodellen innebærer at virksomheter med høyt vannforbruk bidrar mer til dekning av de faste kostnadene enn virksomheter med lavt vannforbruk. Modellen skal bidra til en riktigere fordeling av kostnadene mellom ulike abonnentgrupper.

Forbruk benyttes som en praktisk og objektiv indikator på virksomhetens belastning på og behov for kapasitet i det offentlige vann- og avløpssystemet. I dagens ordning betaler mange nærings- og kombinasjonseiendommer samme abonnementsgebyr som en ordinær bolig eller fritidsbolig, uavhengig av hvor stort vannforbruk og hvilken belastning de representerer for det offentlige vann- og avløpssystemet.

Tilknytningsgebyret for næringsbygg beregnes fortsatt med utgangspunkt i bruksareal. Dette viderefører i hovedsak dagens beregningsprinsipp. Bruksarealet er kjent og dokumentert gjennom byggesaken på tidspunktet for tilknytning, mens fremtidig vannforbruk ofte er usikkert.

Landbrukseiendommer behandles etter samme prinsipp som øvrige kombinasjons-eiendommer, med skille mellom boligdel og næringsdel.

Gjeldende forskrift åpner for at campingvogner og husvogner som er direkte koblet til offentlig vann- og avløpsnett kan behandles som selvstendige gebyrenheter. Dette har til nå ikke vært praktisert.

Forslag til ny forskrift tydeliggjør at ordningen bare gjelder faste campingenheter som er tilkoblet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Campingplassen er abonnent og ansvarlig for betaling av gebyrene.

Campingplasser med felles vann- eller avløpsmåler skal fortsatt betale forbruksgebyr etter samlet målt forbruk. Den enkelte campingenheten skal ikke belastes med stipulert forbruk tilsvarende en bolig eller fritidsbolig.

Campingplasser behandles som øvrige næringsabonnenter ved beregning av abonnementsgebyr etter forbrukskategori. I tillegg beregnes abonnementsgebyr for gebyrpliktige campingenheter som er tilkoblet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Faktoren på 25 prosent er valgt for å ta hensyn til at den enkelte campingenhet normalt har lavere og mer sesongpreget bruk enn en ordinær bolig eller fritidsbolig, samt at campingplassen allerede bidrar gjennom den kategoribaserte delen av abonnementsgebyret.

Innkomne merknader/uttale fra parter

Haugaland Næringspark

Høringsinnspill

Haugaland Næringspark mener at et arealbasert tilknytningsgebyr kan gi høye kostnader for store næringsbygg med begrenset vannforbruk og avløpsbelastning. Det bes om at kommunen vurderer alternative modeller eller moderering for denne typen næringsbygg.

Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren viser til at forslaget i hovedsak viderefører dagens prinsipp for beregning av tilknytningsgebyr for næringsbygg. Tilknytningsgebyret beregnes med utgangspunkt i byggets bruksareal (BRA), og nødvendige opplysninger foreligger normalt i byggesaken. Dette gir en enkel, objektiv og etterprøvbar beregningsmodell på tidspunktet for tilknytning. Store næringsbygg kan utløse behov for økt kapasitet i vannforsyningssystemet, blant annet på grunn av krav til slokkevann, selv om det ordinære vannforbruket er lavt.

Det årlige abonnementsgebyret foreslås derimot beregnet etter forbrukskategori, slik at næringsbygg med lavt målt forbruk får et lavere årlig gebyr enn virksomheter med høyt forbruk. Kommunedirektøren vurderer derfor at innspillet ikke gir grunnlag for å endre beregningsprinsippet for tilknytningsgebyret.

NHO Reiseliv

Høringsinnspill

NHO Reiseliv mener at campingplasser i hovedsak bør gebyrlegges etter faktisk målt vannforbruk. Organisasjonen mener at antallet campinghytter, faste campingvogner og andre tilkoblede enheter ikke i seg selv bør utløse et separat abonnementsgebyr når enhetene er del av samme næringsvirksomhet og deler vannmåler. Det vises også til hotellvirksomhet som sammenligningsgrunnlag.

Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren vurderer at campingplassen både representerer en samlet næringsvirksomhet og et stort antall faste enheter med tilgang til offentlige vann- og avløpstjenester. Den kategoribaserte delen av abonnementsgebyret skal ivareta virksomhetens samlede belastning på VA-systemet, mens enhetsgebyret skal bidra til at de faste kostnadene fordeles på de enhetene som faktisk benytter infrastrukturen. Faktoren på 25 prosent er valgt for å ta hensyn til at campingenhetene har lavere belastning enn ordinære boliger og fritidsboliger.

Forbruksgebyret beregnes fortsatt etter campingplassens samlede målte forbruk. Abonnementsgebyret skal bidra til å dekke faste kostnader til infrastruktur og er derfor ikke betaling for den samme vannmengden en gang til. Den enkelte campingenheten skal ikke belastes med stipulert forbruk tilsvarende en bolig.

Kommunedirektøren vurderer at hotellrom ikke er et treffende sammenligningsgrunnlag. Hotellrom inngår normalt som deler av en samlet næringsvirksomhet og regnes ikke som selvstendige boenheter. Faste campingenheter med varig oppstilling og tilkobling til offentlig vann- og/eller avløpsnett har større likhetstrekk med fritidsboliger.

Fritidsboliger betaler fullt abonnementsgebyr selv om bruken ofte er sesongpreget. Forslaget som fulgte høringen, innebar at en fast campingenhet skulle betale 25 prosent av abonnementsgebyret for en ordinær bolig eller fritidsbolig. Dette vurderes å ta hensyn til forskjeller i bruksmønster og belastning.

Kommunedirektøren vurderer at innspillet ikke gir grunnlag for å endre hovedprinsippet i modellen.

Grindafjord Feriesenter AS

Høringsinnspill

Grindafjord Feriesenter AS viser til at campingplassen måler både vannforbruk og avløpsmengde. Virksomheten stiller spørsmål ved behovet for et enhetsbasert abonnementsgebyr (fast del) når campingplassen allerede betaler etter faktisk forbruk. Det etterspørres også beregninger som viser økonomiske konsekvenser samlet for campingplassen og per campingenhet.

Kommunedirektørens vurdering

Campingplassen skal fortsatt betale forbruksgebyr etter målt vannforbruk og avløpsmengde. Abonnementsgebyret skal bidra til å dekke kostnader som ikke varierer direkte med årlig forbruk. Den enkelte campingenheten skal ikke belastes med stipulert forbruk tilsvarende en bolig. Forslaget innebærer at campingplassen beregnes etter forbrukskategori på lik linje med øvrige næringsabonnenter. I tillegg beregnes abonnementsgebyr for gebyrpliktige campingenheter. Faktoren på 25 prosent er foreslått for å ta hensyn til at campingenhetene har lavere belastning enn ordinære boliger og fritidsboliger.

Forslaget til gebyrregulativ som fulgte høringen viste at en slik campingenhet ville få et årlig abonnementsgebyr tilsvarende 25 prosent av grunnsatsen. Med illustrasjonssatsene for 2026 utgjorde dette 542 kroner for vann og 741 kroner for avløp per år. Nye gebyrpliktige campingenheter vil i tillegg utløse tilknytningsgebyr. Forslaget til gebyrregulativ som fulgte høringen viste også her en faktor på 25 prosent av ordinær sats. Reguleringsbestemmelsene for Grindafjord sitt område tillater gebyrpliktige campingenheter (camping-/husvogner med/uten tilbygg) på inntil BYA 65 m^2 innenfor 100- metersbeltet og BYA 100 m^2 utenfor.

Kommunedirektøren vurderer at innspillet ikke gir grunnlag for å endre hovedprinsippet. Kommunedirektøren ser etter høringen at det er behov for å tydeliggjøre forskjellen mellom abonnementsgebyret (fast del) og forbruksgebyret, samt hvilke enheter som omfattes.

Faste campingleietakere

Høringsinnspill

Det er mottatt flere innspill fra faste campingleietakere. Innspillene gjelder i hovedsak sesongbruk, faktisk vannforbruk, økonomiske konsekvenser og manglende tilkobling for enkelte enheter. Flere etterspør en egen gebyrordning for campingplasser og en tydeligere forklaring av hvordan gebyret skal beregnes.

Kommunedirektørens vurdering

Flere innspill bygger på en forståelse av at hver campingenhet skal belastes med stipulert forbruk tilsvarende en bolig. Dette er ikke en del av forslaget. Forbruksgebyret beregnes fortsatt etter campingplassens målte forbruk, mens abonnementsgebyret per enhet bare gjelder faste campingenheter som er tilkoblet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Faktoren på 25 prosent er valgt for å kompensere for at campingplassen også inngår i den kategoribaserte delen av abonnementsgebyret.

Endringer etter høringen

Høringsinnspillene har vist behov for enkelte presiseringer i forskriften for å redusere risikoen for misforståelser.

Definisjonen av campingenhet er endret slik at det fremgår at gebyrplikten gjelder en oppstillingsplass som er tilkoblet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Formuleringen i høringsutkastet om at oppstillingsplassen var «tilrettelagt for tilkobling», er tatt ut.

Endringen innebærer at plasser som bare har tilgang til felles vannpost eller felles sanitæranlegg, uten at den enkelte campingenheten er tilkoblet, ikke omfattes av abonnementsgebyr (fast del) per campingenhet.

Det er ellers foretatt mindre språklige og redaksjonelle presiseringer. Hovedprinsippene i forskriften er ikke endret etter høringen.

FNs bærekraftsmål

Forslaget støtter særlig FNs bærekraftsmål 6, rent vann og gode sanitærforhold, gjennom bærekraftig finansiering og forvaltning av kommunens vann- og avløpstjenester.

Forslaget støtter også mål 11, bærekraftige byer og lokalsamfunn, ved å bidra til forutsigbare og robuste rammer for kritisk infrastruktur, og mål 12, ansvarlig forbruk og produksjon, ved at gebyrsystemet i større grad gjenspeiler bruk og belastning på vann- og avløpstjenestene.

Beredskap

Saken gjelder regulering og fordeling av vann- og avløpsgebyrer og medfører ikke direkte endringer i kommunens operative beredskap, forsyningssikkerhet eller organisering av vann- og avløpstjenestene.

Abonnementsgebyret bidrar samtidig til finansiering av nødvendig infrastruktur og kapasitet, som er en forutsetning for stabile og sikre vann- og avløpstjenester.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at den nye forskriften gir et tydeligere og mer forutsigbart grunnlag for beregning og innkreving av vann- og avløpsgebyrer enn gjeldende forskrift.

Forslaget viderefører selvkostprinsippet og den todelte gebyrmodellen med abonnementsgebyr og forbruksgebyr. Samtidig gir forslaget en mer treffsikker fordeling av den faste delen av årsgebyret mellom ulike abonnentgrupper.

For nærings- og kombinasjonseiendommer vil abonnementsgebyret i større grad gjenspeile målt forbruk og dermed belastningen på vann- og avløpssystemet. Tilknytningsgebyret for næringsbygg videreføres med bruksareal som beregningsgrunnlag. Dette gir et kjent og etterprøvbart grunnlag på tidspunktet for tilknytning.

For campingplasser foreslås det at både campingplassen og de gebyrpliktige campingenhetene bidrar til dekning av kommunens faste kostnader. Campingplassen inngår i den kategoribaserte abonnementsmodellen, mens det beregnes et redusert abonnementsgebyr per gebyrpliktig campingenhet. Reduksjonen tar hensyn til at campingplassen allerede bidrar gjennom det kategoribaserte gebyret. Forbruksgebyret beregnes fortsatt etter campingplassens samlede målte forbruk.

Kommunedirektøren vurderer at faste campingenheter har større likhetstrekk med fritidsboliger enn med hotellrom. Samtidig er den foreslåtte faktoren vesentlig lavere enn for en ordinær fritidsbolig. Modellen vurderes derfor å være balansert og å ta hensyn til sesongbruk og lavere belastning per enhet.

Høringen har vist at enkelte deler av modellen har vært oppfattet ulikt. Presiseringene som er gjort etter høringen, klargjør hvilke campingenheter som omfattes og hvordan abonnementsgebyret skal beregnes.

Kommunedirektøren vurderer samlet at høringsinnspillene ikke gir grunnlag for å endre hovedprinsippene i forskriften.

Kommunedirektøren sin konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at forslaget til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr gir et mer robust, forståelig og rettferdig grunnlag for fordeling av kommunens vann- og avløpskostnader.

Forskriften tydeliggjør hvilke eiendommer og enheter som omfattes, hvordan tilknytningsgebyr og årsgebyr skal beregnes, og hvordan forholdet mellom abonnementsgebyr og forbruksgebyr skal praktiseres.

Høringsinnspillene har ført til presiseringer av bestemmelsene om campingplasser, men gir etter kommunedirektørens vurdering ikke grunnlag for å endre hovedprinsippene i modellen.

Kommunedirektøren anbefaler at forskriften vedtas og trer i kraft 1. januar 2027. Endelige gebyrsatser, intervaller og faktorer fastsettes av kommunestyret gjennom behandling av gebyrregulativet og årsbudsjettet for 2027.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

- Lov 6. juni 2025 nr. 26 om kommunale vass- og avløpsanlegg
- Forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning, kapittel 16
- Forvaltningsloven
- Plan- og bygningsloven
- Drikkevannsforskriften
- Gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr for Tysvær kommune
- Forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr for Tysvær kommune
- Forslag til gebyrregulativ for vann- og avløpstjenester